

Plymouth, Pa. 21 Grūdžio.

Kada svietas stato paminklus žmonijos geradariams, kad tūmi atkreiptu akį kiekvieno praeivio, kad szis žmogus yra tiek ir tiek gero žmonijai padaręs, pagūdlok jį. Isz kitosgi vėl pusės, žmonės be szirdies, be jausmų ir gėdos, stato paminklus galvažūdams, kur vėl praeiviai atkreiptu akis ir atsimintu, kad szis būdelis yra, tiek ir tiek nekaltų žmonių nužudęs, kankinęs per ilgą laiką, kad iszreiksztu tokiam paniekinimą, kartu ir jo garbintojams.

Szj metą, 8 Lapriczio, Vilniuje, žiloje mūsų sostapilėje, tapo atidengtas paminklas Lietuvos būdeliui Muravjevui, kuris dėl savo nužmijų darbų įgijo vardą „koriko“. Muravjevas tapo nu caro, Aleksandro II, atsiustas 1861 m. Lietuvon nuramdyti maisztininkus, nieko nekaltus Lietuvos gyventojus, kur su jimi atėjo į Lietuvą gaisrai, kartuvės, kaliniai perpildyti. Laike vieszpatavimo Muravjevo Lietuvoje tapo 128 žmonės pakarti, 9231 iszvaryti prie sunkių darbų į Siberiją ir 4096 paliko isztremptais isz savo tėvynės už Volgos net. Sunkiausiu ir skaudžiausiu smūgiu Muravjevo yra, ką szia dien kiekvienas lietuvis ir lietuvi kenczia, užgynimas lietuviszkos spaudos lotyniszkomis litaromis. Liesiok užginta szviesa mums Lietuvoje, kuria priversti esame vogti isz užrubežių brangiausiai apmokėdami ir dar negaudami. Tai geradarystė caro per Muravjevą atsiusta, kurį Maskolijos valdzia ir aklijos garbintojai vadina „iszliūsztoju sodiečių nu baudžiamų ant daug geresnių sanlygų negu Maskolijoi“, nes iszdegino daugybę sodžių bei isztrėmė ir nužudė 13,458 žmones. Paminklas Muravjevo Vilniuje — tai faktas, kad caras ministrui senatoriui

da vieszpatystės, visi urėdninkai isz dvasės ir kraujo yra Muravjevais.

Nukakus Vilniun nekuriame isz mūsų, arba Lietuvos gyventojui su vaikais, klaus jį: „Tėvai keno szitas paminklas czia stovi?“ „Tai paminklas galvažūdos — atsakys tėvas — kuris tukstanczius nekaltų žmonių iszzudė, kuris mūsų tėvus ir motinas plakė, kuris užginė mums mokintis savo prigimtoje kalboje, kuris pradėjo ir norėjo mus visus į burliokus paversti“.

Per anksti valdzia pastatė Muravjevui paminklą, nes opos lietuvių nei kiek nepradėję gyti ir balsai isz kiekvieno krutinės veržiasi, kad atsi kerszyti.

Prie atidengimo tam „korikui“ paminklo, valdzia su „noru“ suvarė starszinas ir Vilniaus mokintinius kaip ir visą civyliszką valdzia, kur pasakui raszės maskoliszki laikraszcziai, kad gyventojai su džiaugsmu pribuvo — po prievarta atvaryti. Ant galo valdzia nori apkeisti vardą S i p i s z k i ų p r i e m i e s z c i o ir Kalvarijos gatvės, ant Muravjevo vardo. Ir džiaugdamosi isz gyventojų linkimo link Maskolijos, visados laiku du sargu pas paminklą Muravjevo — kaip padūda „Ukininkas“ — kad kas jo neapdergtu. Mislyjame, Vilniaus gyventojai, nesigailės papūszti Muravjevo paminklą su nustipusiais szunimis ir katėmis.

Po naujų metų Shenandoah, Pa. iszeis naujas laikraszts po vardu „Viltis“.

P. J. Gegznas isz Hesperia, Cal. paaukavo 25 ct. ant paminklo kup. A. Burbos.

Marė Gegznienė paaukavo 25 ct. dėlei „Mildos Giesmininkų“ Draugystės isz Naujorko.

Visiems geriems lietuviams,

Jyja linksmų szveuczių — Kaledėdų.

Bostono lietuviai užsitarnavusiam lietuviszkam rasztininkui, paaukavo:

A. Ramanauckas	—40
M. Kavaliauckas	—25
K. Lubinas	—25
D. Valkunas	—25
A. Mickevicze	—10
K. Plevokas	—15
H. Rubinski (zydas)	—10
M. Mockapetris	—25
J. Sztrimaitis	—25
T. Kazlauckas	—05
P. Korzan	—25
M. Meszlius	—25
J. Adomaitis	—25
P. Mockevicze	—25
V. Gumauckas	—25
A. Jasinskas	—10
U. Žvairaitienė	—25

Viso \$3,65

Isz Lietuvos.

Sintautai (Naumiesziopav. Suval. gub.) — Pirmą kartą mą pasitaikė but ant tokio valsecziaus susirinkimo, ant kurio nepribuvo pavieto virszininkas, ir visą reikalą atlieka vaitas su rasztininku. Toks susirinkimas buvo 8 d. Lapriczio. Belaukiant pavieto virszininko atėjo jau ir penkta adyna po piet, o jo vis ner. Valseczionys vieni kerszijo eit namo, o kiti jau iszsiskirstė. Naumieszio zandaras, važiudamas į Szakius sustojo Sintautūs, kad paimt nu vaito raszta kad jis buvo Sintautūse, praneszė, kad žemkių virszininkas tikrai bus Sintautūse ant susirinkimo. Tas kiek nuramino kerszijanczius eit namon. Laukė dar. Praėjo da beveik adyna ir vakaras jau netoli, o žemkių virszininko nėra. Jau ir susirinkusių valseczionų vos tikt kelintas tematy. Paliepė tada vaitas žemskiams suszaukt „visus“ žmonės ir susirinkimą ketino atidaryt. Neilgai trukus

sirinko buris žmonių: valseczionų ir Sintautų liūsininkų. Iszeina ant prieangės vaitas, o paskui jį vyresnysis rasztininkas ir jo pagalbininkas. Rasztininkas pusėtinai užsitraukęs. Jis tą dieną buvo vyriausia galva susirinkimo. Isztaręs keletą linksmių žodzių į labiau jam pažįstamus, atvertė knygą protokolų ir pradėjo skaityt, kas yra padūta nu pavieto virszininko dėl apgarsinimo valseczionims ir priėmimo ar atmetimo. Perskaitęs apie vieną reikalą, klausė susirinkusių ar jiems tas patinka (!) ar ne, ar priima ar atmeta. Klausimai tie taip buvo jūkingi ir tokioj jūkingoj formoje padūdami, kad apart jų nieko daugiau negalima buvo laukti, ir ar kas priimta ar atmeta, nieks nežinojo ir nemislyjo apie tai, kadan gi koznas dėlto tikt klausė, kad pasijūkt sykiu su „ponais“ galėjo. O tas rasztininko jūkavojimas ir su nauda pasirodė, kada perskaitęs apie tai, kad ant stulpų, kurie stovi ant kryžkelių ir kaimūse, tur but maskoliszcai ir lietuviszcai (vietinėje kalboje) paraszyta, užklausė ar priima tai valseczionys. Valseczionys, turbūt nesuprasdami vertumo to, ty lėjo da ir tūm tarpu viens isz žemskių, stovintys szale skaitanczio rasztininko isztarė: tur rit suprast, kad lietuviszcai bet rusiszkoms litaroms“. Rasztininkas, isisznekejęs smagiai ir czion neužtylėjo ir, atsikreipęs į žemskį isztarė, rodydamas pirsztu į knygas: „czion nėra pasakyta kad tai but u s i s z k o m s l i t a r o m s, o k a i p m u m s k a s p a d ū t a, m e s t a i p t u r i m t a i r a p s a k y t“. Žemskis nieko daugiau neakė. O jau jis mat apie tą patį da priesz tai ginczijosi su tulu vaikūnu, o kad perginczyt jam nepasisekė, tai užbaigė savo ginczą, isztaręs: „dėl manęs gal but ir turkiszkai paraszyta“. Žem-

delis fanatikas.

Pabaigus skaityt, kas buvo įrašyta protokolu knygoje, rasztininkas paliepė savo pagalbininkui atneszt surašą tų, kurie ant szių metų bus szaukti į kariumenės eiles. Dabar tai visos durys jų ašidarė. Perskaitęs kožno vardą, pravardę ir vardą jo tėvo, klausinėjo aplink stovinczių ar nepažįsta kuris nebuk išszauktajį. Atsiszaukus kuriam kad pažįsta, szaukėsi tokį artyn ir visokius niekus plepėjo su jūm. Rugoiant kitiems, kad bereikalo tūm užsiima ir nebaigia kas reikalinga, jis visai rodos nei negirdėjo. Szalejo stovintis vaitas tylėjo ir tikt jūkėsi.

Ant galų galo tikt sziaip taip pabaigė susirinkimą ir atsisveikinęs su visais, apsiakabinęs vaitą įėjo į rasztinyczią.

Taip pasibaigė tos dienos susirinkimas. Ką apie szi susirinkimą daneszė pavieto virszininkui, nežinau. Bet kad buvo susirinkimas turėjo daneszt, o ar kas nutarta ar atmesta, rasztininkas pats nū savęs parodė.

Kad gyventojai nesiskubins pats nū savęs taisyt paraszus ant stulpų maskoliszkų ir lietuviszkų kalboje, tai galima isz kalno pasakyt, nes Sintautų valseziuje mažai atrasime tōkių kurie apie svarbumą to, ir abelnai apie lietuviystės reikalą sziek tiek nusimano. Tas nerangumas ir ant kiszenių valsezionių, isztiesų, atsimusz. O tai ve kokiū budu: pavieto virszininkas gana gerai žino, kad kas jam yra isz augsztesnės valdzios paliepta, nevisad galima savaip perdirbti, dūnant apie tą patį paliepiamą kitiems, dėlto ir sziaime atsitiki-me jis negalėjo prisakyt, kad protokole, kuris tur but skaitytas valsezionims, paraszytu, kad „parasza ant stulpų butu gudiszkoje ir lietuviszkoje kalboje bet yudiszkomis litero-

pasakyt, tą gal padaryt, — ir kaip tai buvo keletą metų atgal, taip ir dabar gal but. Ne pamenu tikt gerai kuriūse metūse, turbut 1883 ar 4 iszėjo paliepimas pertaisyti nū seniau užsilikusius paraszus ant stulpų ir tada virszininkas užsteliavo padaryt tokius paraszus, o paskui vaitams prisakė užmokėti piningus, ir tiek, kiek jis norėjo. Bus ir dabar taip, ir tas pats pataisymas paraszų, kuriūs pats nū savęs valsezionys taisys, atsieis jiems dusykt, trisykt, o gal ir daugiau sykių pigiau, negu kad virszininkas jiems įbruks. Ir įbruks da kokius! Bet kas mus žmonelius atves ant tokio supratimo? Jie į tą nepirmiau įtikės, kaip prisieis krapsztyti skatikus isz kiszenių.

— Žiema jau beveik prasidėjo. Jau treczia savaitė kaip szalnoje. Szalczio buvo iki 5 laipsnių ant Reamuro. Daugelis ukininkų da rapukus nenukasė. Daržoves tikt retas teatėmė. Jeigu neatleis, bus nekaip. Ir stubose juk szalta! O kuret nēr su kūm pas laukininkus: malkoms per brangu o spalių da nēr neisz mynus liuus. Ne ant jų kū bėda.

Kaimietis.

Karczrudė (Tamoszbudzio vals., Naumiesczio pav., Suv. gub.) 11 d. Spalinio, parsidavė czion randavos girios da liankomis. Privaziavo daugybė žmonių. Tarp szių beveik pusė žydų. Jau seniau žydai pirkinėjo girias, o dabar, kaip nekures smulkesnes szakas jų uždarbių pradėjo paimt žmonės, jie jų labiau pūlasi prie girių. Isz girių pusėtinai pelno yra plukdant Nemunu į Prusus. Ir jų geresnė gire, jų ir pelno daugiau. Dėlto szi met geresnės girios ir brangios jau buvo. Girios užžiuros kaip buvo pastatytos prekės geresnių daliankų, tai trigulai ir daugiau sykių brangiaus

sibauginę tokių brangumų visai nepirko, o nekurie isz tų nors ir labai reikalavo girios, bet negalėjo per žydus ir girininkus, kurie ant pelno perka girias, prieiti pirkt. Įvirtimas ant žydų buvo didelis. Ant vakaro žmonės iszvaišė jų ir nepavelijo jiems kelti prekės, bet nū to giria nepasipigino, kadan-gi jau didesnė pusė buvo iszpirkta, o isz žmonių tiktai retas teturėjo, dėlto, norėdami viens ir kits paimt kokią dalianką, kėlė prekę jau ne rubliais, bet deszimtimis o net ir szimtais. Plaukai ant galvos stojo klausant, kaip ant daliankos, parokūtos ant kokio 100 ar pusantro szimto rublių, dėjo viens prieš kitą varancziusi, susyk szimtą rublių ir įvarė tokiu budu nesvietiszka. Jeigu vis taip brangios bus girios ir toliaus, reiks pradėt murines triobas statyt. Negavę szimet pirkt ramio savę, kad ant kito meto bus pigiaus, nes sako, kaip szimet pirkt ant pelno nusiaus kelines, tai kitą metą taip nevarys. Bet ar iszties taip bus? „Kad atpratiati žydus nū pirkimo girių, — sako girininkai, — supjaustysim jiems medzius jų girioje“. Ir gal taip but. Girių szimet pardūta už 74 tukstanczius rub., suvirsz; pernai-gi toks pat plotas tikt už 54 tukstanczius rub., o da kitais metais tikt už 50 tuks. r.

Laukininkas.

Politiszkos žinios.

Amerika—Kuba—Pilipinai.

Isz priezasties myrio gen. Garcios, kubiečiai, Havanoje, pareikalavo uzdaryti teatrus ir visokias pasilinksminimų vietas. Tuli savininkai ir kubiečiai paklausė tojo paliepimo, bet teatro Tacon savininkas nepaklausė ir perstatymą rodė tolyn. Tame teatre buvo daugel ispaniszku apicierių. Kubiečių vadas Allegrette užprasžė teatro savininką uzdaryti teat-

rą ir susibarė. Savininkas pasiszaukė policijos virszininką ir Allegrette iszmetė laukan; kuris atsimuszė į vieną ispanų apicierą, kuris iszsitraukęs kardą smogė Allegrettui per galvą. Tai buvo gandas ant kovos. Subėgo daugelis kubiečių ir ispanų ir pradėjo kautis. 3 kubiečiai užmuszti ir viens ispaniszkas apicieras bei daugelis tapo sužeistų. Amerikos gen. Greene veik butu nuszautas, kulka įlindo į veidrodi, pas kurį Greene stovėjo. Amerikonai po tokiam atsitikimui tūjaus iszpildė kubiečių reikalavimus, paliepdami uzdaryti visa pasilinksminimų vietas. Gen. Garcijos kunas taps nugabentas į Kubą o tūmi tarpu tapo palaidotas Washington'e tautiszkuose kapūse.

Amerikonams Kuboje reikia 50,000 karjaunos iszlaikymui tvarkos. Tai-gi du kart tiek, kiek paprastai Suv. Valsztijose laikė kariaunos.

Pilipiniečiai reikalauja nū amerikonų 20 milijonų dolerių už paleidimą ispaniszku kalinių. Tai-gi visos sumos, kiek Amerika primetė Ispanijai už pagerinimą salų. Amerika apsiēmė iszliūstuti ispaniszkus kalinius ir dabar turės pasirokūti su pilipiniečiais gerūju, užmokėdami reikalaujamą prekę, arba per karę, kuri nekaip amerikonams iszpultu. Salą Viscaya pilipiniečiai apszaukė nepriegulminga respublika ir iszrinko visus virszininkus. Matysim kaip Amerika tą pripažis.

Vokietija. Valdžia nenori prisiimti ant savęs to, kad per jos paliepiamą tapo iszvaryti isz Vokietijos nevokiečiai gyventojai. Visą kaltę meta ant savo general-gubernatorių, kuriūs net nū vietų žada numesti už tokį darbą ir reikalui esant paskirti jų ministeriais. Vokietija vėl grasina atszaukimu pasiuntinio nū Vatikano

už tai, kad popiežiaus sekretorius, Rampolla, parasęs straipsnį prieš Vokietiją, kuri susidėjusi su Anglija ir Amerika tykoja ant Prancūzijos ir nori galutinai lotynišką kalbą iš bažnyčių paszalinti. Ant caro užmanymo, kad nuginklūti ir nedidinti kariuonės, Vokietija iš karto tam pritarė, dabar-gi pasiremdama ant mirusio Moltkes, sako, kad kariuona ir karė yra leista nū Dievo, be kurios turėtu sustoti žmonijos išsilankstymas ir spēkos.

Ispanija. Bilbao sugavo keletą karlistų, kuriūs valdžia nutarė kankinti (torturūti) kad iszkvositi visą sūkalbį. Toks valdžios pasiryžimas be abejonės padaugins priesų skaitlių. Madridte, ministrų pirmsėdžio, Sagastos, gyvenimė, atrado vseną karėvių sugrįžusį nū Kubos, kurs norėjęs Sagastą su peiliu nudurti. Karėvių suaresztavojo, kuris nusidavė girtu esąs.

Kinai. Vakarinėje dalyje provincijos Sz'chuen, susitvėre armija apvalymo kinų nū krikščionystės bei iszvarymo visų krikščionių isz savo szalies. Nū 5000 armija pilnai apginklūta, po vadovyste Yuman-tze's, užpūla ant ateivių bei vietinių gyventojų krikščionių ir žudo bei degina jų turtus. Į miestą Chung King yra subėgę 6000 katalikų, kurių turtai supustyti isznesza per \$5,000,000. 20,000 tukstanczių gyventojų krikščionių netekę pastogės. 62 misijonoriai nuzudyti tapę. Mieste Yui Chuan armijos vadas sugavo du misijonoriu, kuriūdiem dovanodams gyvastį liepė iszsineszinti ir kad jųdu atszauktu savo darbus tarp gyventojų. Misijonoriams ant to nepristojant, nuzudė. Prancūzija reikalauja 5,000,000, taelių atlyginimo už savo misijonoriu ir jų turtus nū Ki

nų valdžios, ko taijei nepadarant, užgrėbs kokią provinciją. Iszveizi, kad tūs. maisztus ir užpūlimus ant krikščionių, prilaiko Maskolija, kuri dabar pardavė kiniečiams pusę milijono pasenusių szaudyklių. Tokiu budu Maskolija tikisi įgauti kiniečių prielankumą, kad paskiaus užgrėbti jų szalį.

Kiekvienas taip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tebeklingiausias gydy. los esio amžiaus iszradimūse, turi gardų smūgą, gydo lagadnel ir tikrai inkstus, kepenis, oltvą ir czietyja visą sistemą, praszalina perzalizimą, gyd. galvos skaudėjimą, dragy ir užkietėjimą vidurių.

Pirk dėžutę C. C. C. szialten. 10, 25, 50 centų. Raudasi visose aptiekose ir iszgydymą gvarantūja.

Dalis darbu.

— *Shamokin, Pa.* Kasyklose Cameron užgimė ugnis praėjusę seređą dėlko visi darbininkai turėjo nustoti dirbę. Ugnis taip iszsiplatino po visas kasyklas, kad norint užgesinti, gal reiks užlieti visas kasyklas, dėlko nustotu į 1500 darbininkų darbo.

— *Hazleton, Pa.* Gelzkelio Lehigh Valley kompanija ketazonai statyti didelį pabirką dirbimui lokomatyvų ir vagonų. Tam įvykus daugelis darbininkų turės darbo.

— *Duluth, Minn.* Kasyklose vario darbai eina gerai; darbininkams pakelta mokeskis ant 10%. Darbininkai uždirba po \$2 ant dienos.

— *Springfield, Ill.* Kasyklose Mount-Vernon sustraikavo kalnakasiai reikalaudami pakėlimo algos.

— *McKeesport, Pa.* Kasyklose Boston, praėjusę savaitę vėlei pradėjo dirbti.

— *Winslow, Ind.* Kasyklose Adlen nū 15 dienos szio mėnesio pradėjo dirbti, kur daugelis darbininkų gavo darbą.

— *Birmingham, Ala.* Ka-

syklose Dora, kurios nedarbo nū 5 mėnesių, vėlei pradėjo dirbti.

— *Lucyville, Pa.* Tide Coal Co. parengė naujas kasyklas ir stato brėkerį, ką užbaigus daugelis darbininkų gaus darbą.

— *Hazleton, Pa.* Netolymais nū miesto tapo atrasti dideli anglių plotai visai pavirsiui žemės.

— *Bay City, Mich.* West Bay City Mining Co. užpirko 1500 akrų žemės, kur pasirodė esant apszčiai anglies. Veikiai atidarys daug naujų kasyklų.

— *Pittsburg, Pa.* Angliakasyklų savininkai Chartiers Panhandle susitaikė su darbininkais mokėti algas Chicagoje užgirtas.

— *Centralia, Ill.* Po ilgam straikui darbininkai iszlaimėjo. Kompanijos iszpilde darbininkų reikalavimus. Nilwood kasyklose taip-gi darbininkai iszlaimėjo. Illinojaus valstijoi yra 10 kasyklų, kurių kalnakasiams sustraikavus, dirba skabsai.

— *Pueblo, Colo.* Kasyklose szios valstijos tūmi tarpu dirba gerai. Viso dirba apie 7000 kalnakasių, iszkasdami kas diena į 100,000 tonų anglies.

— *Zaneville, O.* Brewster Coal Co. užpirko nū 2000 akrų plotą žemės, kur raudasi anglis ir atidarys naujas kasyklas.

— *Monessen, Mich.* Czionai pastatė drato liejynęzią, kurioje gaus 750 darbininkų darbą.

— *Chicago, Ill.* Darbininkai, kurie dirba prie statymu, organizūjasi kad subatomis dirbtu tiktai iki pietų.

Milijonierins John D. Rockefeller užpirko visas vario kasyklas Suv. Valstijose. Sidabro kastynių savininkai padarė susivienyją su 20 milijonų dolerių kapitalo, kad nemokėti darbininkams didesnių algų, bet tiek mokėti tikt, kiek nutars kasyklų savininkai. Spaudėjai sėmenų aliejaus padarė susivienyją su 30 milijonų dolerių. Neprašina nei viena savaitė, kad nesusidėtu koksai naujas trustas. Pirm keliolikos metų trustas buvo galima suskaityti ant pirsztų, o sziaudien jų tiek jau yra, kad taikosi vienas antrą praryti — uždėdant trustus vis didesnius su szimtais ir tukstancziiais milijonų dolerių. Regima graži ateitė dėl darbininkų.

Krefeld'e (Vokietijoi) sustraikavo 13,000 darbininkų, dirbanezių szilku dirbtuvėse, už tai, kad darbdaviai norėjo paszalintiti tulus darbininkus. Darbdaviai iszpildė darbininkų reikalavimą, o tiejie dar pastatė kitus reikalavimus, kuriūs darbdaviai atmetė. Tuli darbininkai dirba tiktai po sargyba policijos ir kariuonės.

Berlyne atsibuvo susivaziavimas murininkų ir dailydzių isz visos Vokietijos. Jų metinis praneszimas rodo, kad jų organizacija uždėta 1890 mete, sziaudien turi 70,000 draugų bei turtingą kasą dėlei paszalpos savo organizacijos straikierių. 1896 m. straikieriams paszalpos iszmokėjo 86,000 markių, mete 1897 192,000 markių, o 1898 m. net 300,000 markių. Susivaziavimo mieris yra, darbūtis taip, kad taptu suvienytos visos darbininkiskos organizacijos į vieną visoje Vokietijoi.

Susivienyjas Amerikos darbininkų laikė 18-tą seimą Kansas City, Kansas, ant kurio suvaziavo isz visos Amerikos 150 pasiuntinių; du buvo isz Anglijos ir vienas isz Kanados. Prie susivienyjo prieguli 10,800 visokių unijų,

Kiek tame susivienyjime draugų yra, laikrasčiai nepalūda.

Czystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražnau be to. CASCARETS CANDY CATHARTIC vyczystys tau kraują, ir laikys czystą, nes iszvarc oiaq neczystumą isz kuno. Pradėk imti sztydien k iszvarys isz tavo kuno puczksa, dedervines ir ditas dos ligas, nes CASCARETS už 10c tai paia. Gansi visose aptlekoose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

Isz Amerikos.

Akyva žine dėl laikrasčių skaitytojų.

Vienas angliskas laikrasztis apskundė 60 savo skaitytojų dėlei neužmokėjimo prenumeratos. Apskundė tik tai, kada kada nieko negelbėjo redakcijos maldavimai, kad užsimokėtu. Kada stoji prieš sudžia, 40 skaitytojų tūjaus užmokėjo prenumeratą ir sudokasztus, 10 neturėdami isz ko užsimokėti, praszėsi palukėti, ant ko redakcija ir sudžia sutiko, paskutinė gi deszintis atsisakė nū mokėjimo todėl, buk laikrasztio jie nepraszė prisiuntinėti, nors prisipažino, kad daugiaus metų ją priėmė ir kaitė. Sudžia jū pagal tai ir iszteisino kaip nekaltus. Kaip sudžia buvo jū paleidęs, tūjaus suaresztavojo paczto valdzia už neteisingą prisiviniimą laikrasztio, su kūmi apsunkinio paczta ir apgavo. Suaresztūtiejie noriai dabar norėjo viską užsimokėti, bet buvo jau per vėlu. Kiekvienas gavo bandos po \$300 arba atkalėti po 6 mėnesius. Amerikos pacztas nesidūda naudotisi dėlei prigavytės.

Kiekvienas geros mislies žmogus nepasigailės tų žmonių. Neiszgalint tūmi laiku užsimokėti, laikrasztio iszleis-tojas mielai palaukia. Bet nemenkai randasi tokių skaitytojų, kurie statei apgauna iszleistuves norėdami skaityti bet dovanai. Delto lai buna parsarga skaitytojams, kurie dovanai papratę yra skaityti laikrasztius, paskiaus neuž-

Baisios nelaimės.

13 d. Grūdžio netoli Buffalo, N. Y. ant gelzkelio New York Central užmuszė 9 darbininkus o 8 sunkiai sužeidė. Apie 400 darbininkų dirbo prie nuvalymo sniego nū rėlių, kuriūs iszdalino į partijas po 30-40 vyrų. Nelaimingiejie dirbo arti Looneyville stotės, kur atvažiavo tavorinis trukis ir jie atsitraukė ant szalinių rėlių, kada tūmi tarpu atvažiavo keleivių trukis visame greitume ir sumalė nelaimingūsius.

New York'e ekspliodavojo gazo (dujų) rezervuaras „Consolidated Gas Co.“ didžiausis ant svieto. 7 darbininkus užmuszė ir apie 30 sunkiai sužeidė. Nū eksplozijos pasiliejo ir vandū tenai esantis, kuris užliejo visą apielinkę. Nū vietos eksplozijos vandū 20 pėdų augszcio vertėsi į gatves viską neszdamas ir pagaudamas. Vandens buvę 8,000,000 galionų.

Poteau, Ind. Ter. angliakasyklose užsidegė gazai, kada buvo kasyklose į 100 darbininkų. 5 iszėmė negyvus o 25 sunkiai apdegusius.

Moosic, Pa. ekspliodavojo parako dirbtuvė, kur keliolika darbininkų galą gavo bei sužeisti tapo.

Netoli Rockdale, Ind. trukis pagavo ant gelzkelio 10 žmonių, kurių vieną užmuszė o 9 sunkiai sužeidė.

Kuningų konvencija.

Praėjusę sanvaitę buvo susivažiavimas visų katalikiszku kuningų Scrantono decezijos, Scrantone. Vienas nutarimas buvo, iszrinkti 6 kuningus vyskupui pagelbon; 3 pasirenka pats vyskupas, o kitus 3 kuningai isz savo tarpo. Kas daugiaus tapo nutarta, tai paslaptis.

Lodge's billą atmetė.

Lodge's klausimą, apie neleidimą Amerikon europiečių, nemokanczių raszyti bei skaityti. 15 dieną szio mėn. tapo padūta pasiuntinių namui ant apsvarstymo. Pasiuntinys Bartholdt isz valstijos Missour, pareikalavo pirmu nubalsūti, ar imti Lodge's billą ant apsvarstymo ar ne. Po nubalsavimui pasirodė 103 balsai prieš 100 ir tapo namesta. Bet Donfordas isz Ohio ją padėjo dar į paszalį ir užėjus norui ar parankiam atsitikimui vėlei pakisz pasiuntiniams.

Garlaivis su 25 žmonėmis nuskeno.

Angliskas laivas „Vedamere“, plaukiantis isz Liverpool į Baltimore, 25 Lapkriczio, pamatė laivą „Londonian“, kuris 15 Lapkriczio iszplaukė isz Bostono į Londoną su javais bei gyvūliais ir tapo bangų taip sudauzytas, kad negalėjo valdytiesi ir turėjo pasidūti bangoms. Jurininkų ir pirklių ant laivo „Londonian“ buvo 70 ypatų, isz kurių iszgelbėjo laivas „Vedamere“ tik tai 45, per visą dieną dirbant. Užėjus nakeziai, nenustojant bangoms, gelbėjimas turėjo sustoti ir ant rytojaus nieko nebuvo matoma nū skendėjusio laivo. Ant to laivo likosi 25 žmonės dar su kapitonu. „Vedamere“ užtiko jį 48.30 platumoje, 15.10 ilgumoje. Iszgelbētūsius atvezė į Baltimore.

Chicagos miesto rōda posūdū.

Chicagos strytkarių kompanijos padavė miesto rodai kontraktus, kurie pasibaigia 1903 m., pailginti ant tolesnių 50 metų, ir per pirmūsius 20 metų kad galėtu imti nū kiekvieno važiuojanczio strytkariu po 5 centus. Miesto rōda, kurios sąnarių yra 68, susiriukusi tikt isz 35 sąnarių, tai pailgino už menką kyszį, tikt nū \$150,000. Miesczionys tai

su protestais buvo laikomi kiekviename kampe. Miesczionys tokį savo iszrinktuju darbą iszvadino begėdiszkiausiu, ir visus tūs ponus apskundė, kuriūs sudys ypatinga „Grand Jury“. Vadovu miesczionių yra majoras Harrison, kurio tarnysta baigiasi ateinantį pavasarį, dėlko jis tikisi vėl buti iszrinktu. Miesczionys reikalauja, kad kompanijos gautu pailginimą tikt ant 20 metų, ir miestui mokėtu 10 procentų nū jėmimo, kad už 5 ct. galėtu važiūti per visą miestą, kad vaikai tikt už pusę prekės butu vezami, kad tikt tokis privalo mokėti, kuris turi vietą atsisėsti, kad strytkariai turi paskirtame laike visados ant savo vietos buti. Žmonės miesto rōdą vadina judoziais ir laikrasztiai apgarsino, kad ant panedėlio (12 Grūdžio) susirinktu 10,000 stiprių su virvėmis pas rotuszę ant pusės asztuntos valandos vakare, karti miesto rodininkus -judozius.

7000 duchoborcų.

Kanados valdzia norėdama apgyvendinti savo tyrus sziaurvakarinėje Kanadoje, kur dėlei ilgai tverenczio szalczio niekas negali gyventi, dabar parsigabens isz Maskolijos 7000 duchoborcų, kuriūs caras su noru paleidziąs, kad jie neplatintu savo tikėjimo prieszingo carui ir pravoslavijai. Garlaiviai „Lake Huron“ ir „Lake Superior“ iszplaukė jau į Batum'ą anūs paimti. Pirm 2 metų Kanados valdzia buvo pargabenusi apie 5000 galicijonų, kurie veik visi palikę gautas žemes persikraustė į Suvienytas Valstijas negalėdami ten iszgyventi dėl szalczio ir visokio trukumo pradedant ukę.

Su maldomis nū karsztinės norėjo iszgydyti. Cincinnati, Ohio, prisaikin-tuju sudas apsudijo kalėjiman

gę „Christian Science“, už gydymą ir numarinimą ligonio karsztine serganczio. Moteriskę vietoje vaistų liepė ligoniui giedoti ir melstisi su tikėjimu, kad tūjaus pasveiks, ką ligonis pildydamas tojaus numirė. „Christian Science“ gydymo mokslas su tikėjimu suvienytas esąs taip geras, kaip medicina ir per dvasiszką įtekumą ligonis turis pasveikti.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės per a, pabando ir vėl perkas tai patikrina, kad jie yra užgandinti. Žmonės Suvienytose Valatijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC mažiausia du milijonu dėžuciu ant metu, be abejonės bus trys milijonai prieš naujus metus. Tai reiškia, kad CASCARETS yra labai gera gydykla dėl czystyji-mo žmogaus kranjo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėžutę, nes tai gwarantavojama.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Elizabeth, N. J. Praėjusį nedėdienį mūsų draugystė, vardan szv. Kazimiero, laikė mėnesinį susirinkimą, kur p. S. Makauckas nurodė naudą susivienyimo visų draugystė, pagal užmanymą „Vienybės“ No. 47 ir 48, kur vienas sanarys iszkeliavę į kitą vietą su paliudijimu senosios draugystės būtų primtas isz karto be jokios mokesties už pilną draugą, užsimokant tikt paprastą mėnesinę, su kūmi taps užbėgta visokiems apgaudinėjimams. Ant užmanymo p. S. M. visi draugai vienbalsiai pristoję ir nutarę tai per „Vienybę“ pagarsinti ir kitus lietuviszkus laikraszczius, kad visos liet. draugystės susivienytų į vieną susivienyimą, isz ko bus visiems nauda tiktai.

Dr. Komitetas.

Chicago, Ill. Praėjusį kartą rasziau, kaip kun. Krawczunas stengėsi iszmesti „Lietuvos“ iszleistoją p. A. Olszewskį isz draugystė, padūdamas skundus rasztu, ką draugystės perskaitę gardžiai pasijukė ir nu-metė gurban. Sutikus tokiai nelaimėi kun. Krawczuno skundus, 4 Grūdžio, matant kad mieris nenusisekė iszpro-

ant rytojaus, 5 Grūdžio, iszsiuntė zakristijoną pas savo szalininkus, kuris surinkęs 10 paraszų, suszaukė nepaprastą (ekstra) susirinkimą. (Pagal Sim. Daukanto Dr. įstatus, virszininkas susirinkimą gali suszaukti, jeigu 10 draugų to-reikalauja.) Zakristijonui gauti paraszus buvo lengva, nes draugai pasiraszė nežiurdami ant ko, gana jiems buvo, kad kun. Krawczunas užpundys. Tiktai ant susirinkimo viskas iszsisziskino. Kun. Kr. mieris buvo iszmesti Olszewskį ir kitus bedievius isz draugystės, negelbėjus skundui, ant szitojo pacziam atėjus, jei ne per nubalsavimą, tai užsprando. Draugystės virszininkas numanydamas kuningo mierį papraszė policijos virszininko, kad atsiustu 4 policijantus dėl užlaikymo tvarkos. Atėjęs kuningas ir pamatęs policijantus, tūjaus susiprato ir nedrįso parodyti savo spēką tikt pakėlė tokį ermyderį, kad virszininkas turėjo paleisti susirinkimą dar nepradėjus, draugai iszvaikszcziujo namon sveiki. Kuningas matydamas kad nieko negelbsti jo užmanymai, pasiszaukęs zakristijoną ir tris sanarius bažnyczios komiteto, sutvėrė naują draugystę, iszrinkdami virszininką ir rasztininką, o kasierium naujos draugystės vienbalsiai tapo iszrinktas kun. Krawczunas.

Chicagietis.

Cleveland, Ohio. Mūsų mieste darosi didelis judėjimas tarpe lietuvių; į kurią karcziąmą nepasisuksi, iszgirsi kalbas apie tvėrimą kliobų ir tai su tokiu smarkumu ir riksmu: „pakelsime lietuviszkę ir vardą Lietuvos, tikt nusisamdysime salę, o tada pamatysite ką mes galime ir ką padarysime“. Metai praėjo kaip kelia lietuviszkę, tveria kliobus, draugystes, deda pinigų, bet kaip nieko nėra taip pat. Lyg tuz-

nesusitveria. O mūsų lietuviai viską tvėrė isz žodžių. Dabar ant galb susitvėrė Blai-vystės ir Mokslo draugystė, ant kurios anie, pirmieji smarkūliai, piestu stoja. Vienas tokis smarkūlis prasivėpė: „kad ir paczią su vaikas pragersiu bet mokslas ir blai-vystė mūsų mieste tarp lietuvių negyvūs“. Nepaisant vienok ant tokių mulkių vėpzcziujimo, kiekvieną susirinkimą prisiraszo vis daugiau draugų ir su laiku draugystė savo mierį atsieks. Knygos bus pargabentos į miesto knygyną, nes tūmi užsiima universiteto virszininkas p. O. Tving, ir diena po diena, tikimės skaityti lietuviszkas knygas miesto kasztais pargabentas. Studentas V. Dilionis nenuilstacziai darbūjasi dėl labo draugystės, o garsus rubsiuvis J. Jankauskas paaukavo puikią medegą dvejomis kelinėms, kurios bus iszleistos laimėjimui per tikietus ir nauda bus naujajai draugystei. Abelnai visi protingi žmonės pagiria ir szelpia draugystę, ir tikimės, kad diena po diena isz tos garstytės grudo iszaugs medis blai-vystės ir mokslo, kurio nei baisiausios audros nepajudins, o tie, kurie szūdien po karcziamas balzgatija, szalinsis isz gėdos, arba susipratę prisidės prie mūsų, nes mūsų draugystės pamatas yra stiprus, o tūmi yra blai-vus protas ir apsiszvietimas.

Blai-v. ir Mokslo Draug. sekr.
V. Budinskas.

Jersey City, N. J. Szitame mieste yra lietuvių į 200 isz viso, dėl kurių yra net 7 lietuviszkos karcziamos, ant kurių neiszeina nei po 30 žmonių ant vienos. Tų 7 karcziamų laisnei (licenses) kiekvienos kasztūja po \$270,00, o sykiu visų \$1890,00. Samda namų menkiausei po \$40,00 ant mėnesio, o sykiu vien per metus samda

bar-gi sudedant laisnius ir randą daiktan, kiek turi tie karcziamniukai iszmokėti, yra \$5,250,00. O kur dar tų karcziamninkų maistas ir rubai? Tai visos Jersey City'es lietuvių uždarbys ir ateitė! Laikraszczių ir moksliszkų knyge-lių nors su liktarna jieszkotum, nerasi. Veik kiekviena-me lietuvių gyvenime atrasi blekines alaus, kur apsėdę ap-linkui, vyrai ir moters, sriaube alų it versziai putrą. Jeigu kuris vyras ir norėtu užsirasztyti laikrasztį arba nusipirkti knygelę, tai jo moteriskę suka su kumszczią apie antausius sakydama: „Ar jau ir tu nori buti szliuptarnis, bedievis, kad po smerties į peklą nugarmėtumei“. Ne visos tokios moters, bet gerų ir dorų yra visai mažai.

Praėjusę vasarą ant D. L. K. Algerdo draugystės susirinkimo vienas žmogus užmanė įsteigti knygyną; nurodė, kad mes nieko nežinome ir nesirupiname zinoti kad buvo Lietuva, jos vieszpacziai. Tai kaip suszuko veik visi ant to žmogaus, lyg sudraskyti norėdami. Asz mislyjū, kad tamsesnių lietuvių už Jersey City'es jau niekur nėra. Kitų vietų lietuviai vis-gi sziaip taip kruta; susitveria „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kūpa arba nors keli pavleniai atsiranda, tai aukauja ant tėvyniszkų reikalų bent po kiek, kaip tai užsitarnavusiems rasztininkams, bet tarpe tokių isz Jersey City'es nerasi nei vieno. Jersey City'es lietuvių vyriausis usiėminas yra: karcziros, girtavimas ir isztvirki-mas. Liudna. *Zvalgutis.*

Elizabeth, N. J. Mūsų mieste lietuviai labai mažai darbūjasi dėlei savo ir tėvynės labo. Ne kartą jau pradėjo tulus užmanymus, bet nei vieno teisingai nepildo, ką noriu priminti ir apie „T. M. D.“

kartą mėginau sukviesti susirinkimą, bet vis dovanai, nors jau augsčiausias laikas tuljams užsimokėti. Už tatai meldžiu brolių Tėvynės Myletojų neįmaneskim pradėto darbo, kuris yra naudingas mumis patiems, mūsų broliams tėvynėje ir pačiai Tėvynei.

A. S. sekretorius.

Mūsų kuningas praėjusę vasarą ant vakacijų buvo iškeleliavęs Europon. Žinoma, tokią kelionę nemenkai kasztūja. Sugrįžęs pradėjo kalėdoti o per pamokslus vis gūdėsi, kad mažai pinigų žmonės suveda. 11 Grūdžio išszaukė vardais ir pavardėmis visus, kurie nedavė kalėdos, iš ko visi parapijonai didei pasipiktino. Po išszaukimui kuningas dar užgiedojo „Aniolas Dievo“, bet giesmininkai negiedojo ir tūjais išėjo iš bažnyčios. Taigi sustraikavo. Katrie straiką išzlaimės, nežine. Bet tą nedėdienį bažnyčia liko be „Aniolas Dievo“. Tie, kurių vardus kun. išszaukė, buvo jau rodos klausti pas provininką. Provininkas atsakė, kad su apskurusiu žyly geriaus yra vesti provą, negu su kuningu, nes jis nesigaili pinigų, o kas pinigą įveiks? Priesz dolerį visi pūlą ant kelių.

Vienas skurdas tik tai. Žmogus uždirbi \$7 iki \$9 per savaitę, šeimos ir turi 5-7, vos išsimaitini, bet kun. dūk palikęs vaikus badaujancius, nes atraip iškeiks. Labai negerai, kad mūsų kuningai neturi vaikų; turėdami vaikus jie gal tikt greičiaus atjaustu, kaip tėvams sunku, kada vaikai praszo valgyti o nēr kas padūti. Gal nors nekeiktū tokių, kurie neiszsitenka, gal turētu bent kiek meilės ir susimylimo. Sziadien jų szirdys akmeninės. O kad tikt visi žmonės dar gyventu taip, kaip mūsų kuningas, tai niekad nesigūstu.

Tas pats.

Shenandoah, Pa. Mūsų apielinkėje, dabartiniame laike, angliakasyklose dirba kas diena, ir viskas labai tykai ir ramiai užsilaiko. Nustojo girtūkliavimai ir pesztynės, gal dėlto, kad vargszai nemenkai pasibaudė praėjusioje bedarbėje, ir, vėl nėra užtikrinta, kaip ilgai taip dirbs. Vertelgos (biznieriai) nekiek skabresneis išsziziuri, nes ir jiems yra daugiau įeigos, kaip geriaus pradėjo dirbti. Tik tai daugumą vargszų karcziarninkų yra nusiminių, nes neturės už ką išszipirkti patentą (licenses) ant ateinanczio meto.

Nors tų karcziarnų yra jau daug per daug, ir butų laikas anomis sumažėti, bet gailu tų skurdzių szinkorių, kurie, sunkiai dirbdami ir czėdydami, susirinko kelis szimtus dol. ir užsidėję karcziarną, tąją metus palaikę, turi viską pražudyti, apart to, kad patys gerai atsigėrė. Tokie karcziarninkai kaltina kalnakasius, kad tie jie negeria ir jie turi dėlto bankrutuoti. Bet ar-gi galima kaltinti darbininkus už tai, ar-gi gali darbininkas viską prageriti, kada nekiek geriaus dirba ir gal už sanvaitės, kitos vėl sustos darbas, ir ką-gi tada veiks budamas be darbo, be dūnos? Iš savo szalies asz kaltinu tik tuš, kurie valkiodamiesi po karcziarnas geria ir neužmoka, o tokių turime labai daug, kurie dyką gerdami nuskriaudžia karcziarninkus. Kiti ir nedūtu, bet tokis atėjęs darbinėse drapanose išszipraszo, nes szinkorius ir nėra kartais toks kiet-szirdis, kad nedūtu darbininkui išszigerti. Tokiu tai būdu apvagia tokius karcziarninkus. Tikiu, kad praėjusio laiko nupūlimas karcziarnų, ypatingai Shenandoryje, pasiliks nemažų pamokinių dėl mūsų tautiečių. Ar-gi tik tai vienos karcziarnos gali buti mūsų užsiėmimų. Ar gi jau mes lietuviai neturime savyje

jokio geresnio gabumo, kaip tikt tą surugusį amatą karcziarnos? Ar nebutų mums geriaus vietoja karcziarnos, griebtis už ukės turint kelis szimtus dolerių? Visi juk esame ukinkų vaikai, visi žemdarbystę mokame, bet kodėl apie tai nesirupiname?

Dauguma musiszkių nežino kaip ir kur gauti sau žemės plotą, ir mislyja kad neturi užtektinai pinigų, dėlto nesiima prie ukės o užsideda, taip sakant, karcziarną ant karcziarnos. Apie ukės nesirupina nei tie, kurie yra jau augsčiaus pakilę, kur susidėję keli į kūpą galētu nusipirkti geros žemės plotą ir sutvertu lietuviszką koloniją.

Apsigyvenus musiszkiams ant ukių (farmų) įsikerētu greičiaus ir blaivystė. Sumažėjus lietuviszkoms karcziarnoms, susimazintu girtybės, pesztynės ir provos, nes musiszkiams nuėję pas svetimtautį visados mandagiaus pasielgia negu pas savąjį, nes svetimtautis tūjaus parodo dūris nepriderancziai elgentės. Mūsų lietuviszki karcziarninkai yra priversti skursti nū anksti ryto iki vėlai vakaro, o tūmi neužsidirba, nei ant žmoniszko pragyvenimo. Visa nauda tenka bravorams ir namų savininkams parsamdant brangiai namus. Mūsų karcziarninkai norėdami išsziristi, prisimano visokias bjaurybes, kad tikt patraukti daugiau žmonių prie savės. Vienam ar antram užsigėrus, nepasakys, kad jau tau gana ir eik namon, bet dūs gerti, kad girtūklis ir sermėgą pragers, nors tai yra jau priesz karcziarnų įstatymus.

Kas tikt buvo užmanyta tautiszko arba darbininkiszko, visados szinkoriai radosi pirmaisiais prieszais; turbūt taip daro dėlto, kad jų biznis nenupultu? O ne supranta skurdziai, kad mažesnis gerimas, o apmokėtas, atnesztu patiems

daugiaus naudos ir neprivalytu taip vargintis. Gerimas alaus ir degtinės tiek te buna vartojamas, kiek reikalauna organizmas, o ne kaip sziadien kad yra. J. M. Medelis.

Tikras daigtas dol tavos.

Užtikrinimas, kur nieko nepražudyti. Galvos skandėjimas, liežuvis, niežai ir tukatanczliai kitokių ligų, kaip tai užsikaltimas vidurių, užšlogimas kepenų gali buti išszgydomas, imant CASCA-RETS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidūda kožnoi aptikol; jei nepagydyta, pinigų gražinama. C. C. C. pabandyk dėžutę szlaidon, nes yra tūslagat, 10c., 25c. ir 50c. Pabandykmas dėl žinlos dovanai.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Prie Waterbury'o Conn. kūpos prisiraszė ir užmokėjo sąnariai szie:

268 Ant. Basanavicius	-60
269 Jur. Arminas	-30
270 Kaz. Ruksztelis	-30
271 Jon. Natkeviczia	-60
272 Vin. Aliszauckas	-30
273 M. Ulinskās	-60
274 Kaz. Gezcionis	-60
275 Mot. Laskeviczia	-30
276 Jon. Szulinskas	-60
277 Pr. Jeszinskas	-60
278 Vin. Žemaitis	-60
279 Jok. Zdancziukas	-35
280 Ant. Bartuszka	-60
281 Jūz. Vasiliauckas	-60
282 Ona Baltruszaitienė	-60
283 Magd. Vasikevicziutė	-60
284 Jūz. Trecziokas	-60

Dapildė metinę szie:

S. Jeszinskas	-35
M. Peza	-30
Ona Radziuniutė	-30

Viso \$9,70

M. J. Damijonaitis, sekr.

Adomas Mickevicz

Szimtmėtinės sukaktuvės gimimo Adomo Mickevicziaus garsiausio Lietuvos poeto.

Szį metą, Grūdžio 24 dieną, sueina 100 metų nū užgimimo garsaus pasaulėje Lietuvos poeto, kurį pagimdė, užaugino ir isztobulino Lietuvos žemė. Nors trumpai padūdu gyvenimą to mūsų garsaus poeto.

Adomas Mickevicziaus gimė 24 d. Grūdžio 1798 m. Zaosių dvarelije ties Novogrodku ar-

ba Naujamiestelių (senovės liet. sostapilė) iš tėvo Mikalojaus, advokato Novogrodko ir valdytojaus dvarelis Zaosių, ir motinos Barbaros, iš namų Majeviskių — bajorų.

A. Mickevičius išauklėtas lenkiszkoje dvasioje, ir išmokintas lenkiszkoje mokykloje (iš mažens klištoriumi, nes lietuviskų mokyklų nebuvo) per liet. išgamus zokoninkus domininkonus Novogrodke, kaip ir visi tos godynės Lietuvos bajorai.

Bet Mickevičius turėjo mokėti ir lietuviskai, nes pažinojo gerai lietuvių budą, dainas, legendas ir mytus; nes tą visą matome jo rasytuse. — A. Mickevičius pabaigęs gimnaziją Novogrodko, 1815 m. įstojo į Vilniaus universitetą, kurį su pasisekimu, kaip o gabus ir doras vaikas, pabaigė 1819 m., ir užėmė vietą mokintojo Kauno gimnazijai. Kaune budamas Mickevičius labai įsimylėjo į tula Marę Varaszczekę, bet toji Mickevičių apvylusi apsivedė su turtingu grapu Puttkamariu. Tas liudnas dėl Mickevičiaus atsitikimas, ne mažai užgavo jo širdį, ir pabudino jame nepaprasto prigimimo dvasizkus jausmus; klaidžiojo nuliudęs po didelius Kauno klonius ir ezion dainius pradeda megzti poema, apraszdamas apie savo nelaimingą meilę „Baladai ir Romansai“ ir dalis III ir IV „Diedų“. Vėliaus paraszė „Grazina“.

1822 m. Mickevičius apleido Kauną ir sugrįžo atgal į Vilninių pas savo draugus ir pradėjo darbūtis politizškai prieszai maskolius, ką patėmyjes gubernatorius Novosilcov, drasūlius sutubdė į kalėjimą o tarpe jų ir A. Mickevičių.

24 d. Spalio 1824 m. Mickevičius tapo išzevztas į Petropilę ir nū tos dienos, jau poetas nematė savo brangios Lietuvos nei Kauno klonių, kuriūse pradėjo rasyti savo poemą. Po 5 mėnesių išsiuntė M.

randas į Odessą, ezion budamas paraszė „Sonety Krims kie“. Iš Odessos išsiuntė jį į Maskvą, o paskiaus apsigyveno Petrapilėje, kur paraszė „Farysa“ ir kitokius veikalus

15 d. Gegužio 1829 mete Mickevičius gavo daleidimą išvaziuoti į užrubežę. Izvaziavęs apkeliavo Vokietiją, Szveicariją ir Italiją; Paryžiuje apsigyveno ir 1834 m. apsivedė su Celina Szmanovskiu.

1839 m. Mickevičių pakvietė Szveicarijos randas į miestą Lozann akademijon už profesorių, o į metus vėliaus gavo vietą Paryžiaus akademijoi izguldyme slavėnizskų kalbų. Nepasisekus lenkų maisztui priesz maskolij 1831 m., politizski prasikaltėliai lenkai, bei įtraukti maiszta lietuviai, bėgo į užrubežį ir daugiausiai apsigyveno Paryžiuje. Kaip lenkai padūda, buk tulas lietuvis Andrius Teniaskis (Tanieski) Paryžiuje sutvėrė kokią ten naują tikėjimizską sektą, prie kurios ir Mickevičių pritraukė, už ką prancuzų randas 1844 m. atstatė Mickevičių nū tarnystos.

Dabar Mickevičiui prisiejo kėst vargas ir alkis, nusiminime ilgėjosi savo tėvynės, priegtam ir liga įsikraustė į jo namus. Mickevičiaus pati sunkiai apsirgus Kovo mėnesį 1855 m. pasimirė. Keletai mėnesių vėliaus, prancuzų randas išsiuntė Mickevičių į Konstantinopolį su politizskais reikalais. Ten nuvykęs sunkiai susirgo epidemizska liga ir 26 d. Liepos 1855 m. atsivertęs prie katalikystės numirė. — Mickevičiui numirus nū epidemizskos ligos Prancuzijos randas nenorėjo daleistikuono parvežti Paryžiu; tikt per didelį rūpestį tulo žydo parvezė Mickevičių Paryžiu ir palaidojo ant kapų Mentmoreney, szalyje jo patėzios. 4 d. Liepos 1890 m. lenkai pergabeno Mickevičiaus kaulus iš Paryžiaus į

Krokavą ir palaidojo ant Vavelio. Gal kada išsipildys linkėjimas bei pranaszstė poeto, kad pargrįž jo kaulai į prigimtą jo žemę Lietuvą.

A. Mickevičių apveizda apdovanojo ne paprastu talentu dvasios, jisai paraszė daug puikių knygų eilemis tėvyniszkoje dvasioje. Apdainūja stebuklingai pūszdamas numylėtą tėvynę Lietuvą, ko nei jokis poetas priesz jį nebuvo atlikęs. Dirbo be jokio užmokeszio, nes tas „vargo pelė“ kaip ir S. Daukantas, kentė vargą ir alkį.

Svarbiausi jo, nors lenkiszkoje kalboje, rasyti veikalai, apraszymai apie Lietuvą, jos budą, gamtą ir legendos, kaip tai matysim: „Diedai“, mytai surinkti iš gyvų žodžių, paėinanti iš žilos senovės, iš apeigų stambeldiszko tikėjimo lietuvių, prusų ir latvių, kur szventė už duszias numirusių.

„Grazina“ ir „Konradas Volerodas“ istorizski, dramatisz kai tragediszki rasytai iš laiko karės lietuvių su nūzmiais kryziokais. Perstato bude lizską kryziokų zokoną, kuris buvo susidėjęs iš visokio mencaus valkatų, ir kaip kryziokai vardan katalikystės užpuldami skerdė nekaltus Lietuvos gyventojus ir gėdino jų doras moteris. (Kryziokų zokonas buvo szelpiamas per popiežių ir visą krikszczionizską Europą.)

Puikiausiu veikalu A. M. yra iš XII skyrių knyga „Pan Tadeusz“. Apie turinį szitos knygos reikėtų plunksnos paties M. dėl tikro paaiszkinimo, kurią iš dalies paraszė ir išleido Paryžiuje 1834 m.

Veikimas yra Lietuvoje 1811 m. vasarą ir 1812 m. rudenį, laike Napoleono karės, kurs traukė ant Maskolijos. Perstato joje barnį tarpe dviejų bajorizskų giminių Soplicų ir Hereszkių, kuris traukėsi per 20 metų, už nepasidalinimą senos pilies. Barnį gi užbai-

gia apsivedimas Tadeuszo Soplico su neturtinga Zose Hereszkiute (abu prigulinti prie tos pilies).

Kaip virszui matom M. buvo apkeliavęs beveik visą Europą; nū rytsziaurės į pietus, net už Alpių kalnų, ir vakarinį krasztą; bet nei vienos szalies taip ne gyrė, ir neatrado tokios grazios, tokios ramios ir turtingos, kaip kad Lietuva. M. budamas užrubežėje ilgėdamasis savo tėvynės, sziais žodziais pradeda rasyti knygą „Pan Tadeusz“:

„Lietuva Tėvyne mano!

Tu kaip sveikata esi;

Kaip tavę brangint reik,

tas tikt išmano

Kurs tavęs ne teko. Szia dien

grožybėtavovisamdailume

Matau ir apraszau,

nes ilgu be tavęs“.

Szitoje knygoje M. parodo Lietuvą tikrame gamtiszkame ir gyvame paveiksle. Czion atrasi visas grožybes gamtos, apie liet. dangų, saulę, mėnesį, zvaigždes, orą ir liet. astronomiją. Perstato linksma pavasarį suskaitydamas visus liet. koncertinius pauksztelius (ypatingai laksztingalą) ir vabalus; giedrą ir ramę vasarą su jos lauko darbais, gausų rudenį, su javais, daržovėms, grybais, ūgomis ir medziokle, ypacz ant meszkų. Toliaus apraszo Lietuvos girias, laukus, kalvas, klonius, pievas, upes, ežerus, veislę medzių, gyvulių, žvėrių, javų, kvietkų, paukszezių ir žuvų.

Parodo fiziszka zmonių sudėjimą ir jų dorą, kaip tai: diktą stiprų ir vikrų vyrą Tadeuszą, ir grožybę Lietuvos geltonkasių kur sako:

Vilija mūsų motina upelių

Daugi prilygsta skaistumu veidelių,

Bet dar skaistesnės Lietuvos dukrelės,

Grazesnio budo, czystesnės szirdelės.

Apie Lietuvos didelius turtus, bei turtus klištorijų,

Dvare Soplico tilpo 40 tūkstančių kareivių Napoleono 1812 m. kūrė Soplica vaisiūno. Apie ponų gaszlumus, balius, žaislus, smagrevimus bei valdus; parodo jog Lietuvos ponai didesnius smagrevimus ant savo stalų turėjo ir geresnius gėrymus negu užrubėžės karaliai. Lietuvos nors isztvirke nūžmus ponai, bet buvo labai dievoti. dėl isznai kinimo nūdėmių, davė gausias aukas ant bažnyčių ir klostorių, kartais pastoję galvazudoms patys eidavo į klostorių metavoti taip kaip padarė kuningas Jacek Robak, Tadeuszo tėvas. Lietuvos riebios klastos (aukos gyvuliais ir javais) atsidurdavo užrubėžiniūse klostoriūse net Czestachowoj. Per tai Lietuvos darbininkas baudziamas botagu, nuvargęs, be žmoniszkų tiesų, mito sausa jūda dūna, o maitino savo puslėta ranka gaujas dykunų ponų, kuningų ir žydų. Už tai ponai taip didžiavėsi, kad klopai pacina už Kamo, žydai nū Jefeto, o bajorai nū Semo. (!)

Toliaus parodo, kokią ponai turėjo ne aprubežiūtą valdžią, putėsi puikybeje o kvaili buvo politikoje; riejos tarp savęs ir szaudėsi dvikovose (duelle). Darė jie daugybę seimų ir seimukų, ant kurių tankiai susimuszdavo, ir retai kada jūs užbaigdavo, nes be baigiant atsirasdavo vienas, kuris pastatydavo „veto-nie pozwalam“ ir visas seimas pirdavo. (Tokią netikusią politiką Lietuvai užvedė lenkų ponai ir kuningai, ir besiriedami tarp savęs pražudė musų tėvybę).

Gana satyriszkai aprašo apie žydų karcziamas, kurias atsigabeno žydai parkviesti per ponus Lietuvon. „Szalyje pono koplyczios, stovi žydo karcziama“ ir t. t.

M. užbaigdamas savo veikalą „Pan Tadeusz“ uzvalina jį menkėziu, sulygindamas su Lietuvos kaimiečių dainoms

ir už jį tokio užmokeszio reikalauja:

„O kad sulaukezia kada tu linksmų gadynių.

Idant szios knygos nuklistų po stoga sziaudiniū;

Idant, jais paimtų į rankas kaimietės,

Szios knygos, prastos kaip ir jų dainutės“.

Knyga „Pan Tadeusz“ yra versta ir iszleista sziose kalbose: Vokiszkai, angliszkai, prancuziszkai, italiszkai, iszpaniszkai, ruskai, malorusiszkai, czekiszkai ir szvediszkai; kiti tvirtina, buk esanti jau versta ir Azijos kalbose.

Dėl lietavių ji tur ne aprubežiūtą vertę o lietuviszkai jos ne turime. Uzdūtė vertimo „Pan Tadeusz“ guli ant peczių „Dr. Tėvynės Mylėtojų“ arba „Susiv. L. A.“. Katrė pirmesni? *Dzukas.*

Pirmą syk dēžatą CASPARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plauczių ir visų vidurių.

Beda geram žmogui, bet ir niekszui ne visados laime.

Apybaka.

Paraszė Savasis.

II.

Szilta ir szviesi vasaros naktis jau prasidėjo. Natilo laukai ir visa apygarda. Jonas baigė rukyti pypkę ir jau ėmė jieszkoti kneibikį, kad parukius iszkrapsztytu ją ir dėti į paprastą vietą — brusloto kieszėnių. Tame tarpe isz tolo lyg nū kelio dalėkė balsai ir trinkėjimas. Po valandėlei buvo jau garsiau girdėti.

— Kas ezion dabar butų?

— paklausė Bevūgienė.

— Koks nors žmogus pasigėręs grįžta namo, o greicziau siai Jurgėla. Kas ezion kitas girtas per naktis rėkaus?

Tai jau! — neisztikineziai pritarė Elzė — o tikt ir pas jį rugpjūtis.

— Ką jam tas rugpjūtis! Žmogus jis turtingas isz seno,

tai ir dabar gyvena ne žeme, tikt senovės turtu. Žeme dabar, Elziute nepragyvensi. Mums darbininkams nelengva, o ką jau gaspadoriams, tai ir suvis brudas. Javai pigus mokescziai d'ėli.

Taip besiszekant nepertoli nū pirtelės isz anapus lėkszto kalnelio pasirodė vežimas su sėdincziu jame žmogum, pakinkytas pora arklių. Arkliai nū kalnelio pasileido zovada į pakaluq, nežiurėdami vežiu ir ėmė trankyti vežimą, per ką turėjo drucziai užgauti žmogų, nes ėmė jis puryti ir susigriebęs vadeles užriko ant arklių:

— O, psze-krep, stoi! stoi!

— Na, ar nesakiau? — kuždėjo Jonas Bevūgis į paczią.

— Tai gi isztikrujų Jurgėla! — atsiliepė ir ta, žiurėdama, kaip tas girtas tampo vadelėms arklius ir mėtosi isz vienos pusės vežimo į kitą.

— Czto — to? — Go to diabli! Jak dam! — puryo Jurgėla, matasz kūdamas botagu.

Užgauti sykį ir antrą arkliai ir tapomai be tvarkos pasileido szūliu per grabes, per kupsčius pievos. Vežimas apvirto.

Ar tu matai, kas ezion dabar darosi? — kildamas nū slėkszcio pratarė Bevūgis ir pūlė į pagelbą Jurgėlai. O tas užmirszęs visas svetimas kalbas, aizskia lietuviszka kalba szaukėsi į pagelbą:

— Gelbėkite! Gelbėkite, Ras į Dievą itikite!

Susitarszė arkliai spardėsi ir mėtėsi po nelygią pievą, traukydami vežimą ir dauzydami Jurgėlą. Bevūgis stvėrėsi už dyselio, bet arkliai jį purbloszė isz sykio ir szoną drucziai užgavo. Pakilęs vienok vyras, nežiurėdamas nei ant skaudėjimų, griebė vėl arklius, dabar jau už apinasrių ir sulaukė truputį.

— Elzė! — suszuko — begki szen; man vienam ezion nieko nepadaryti; bėgki, skubinki!

Arkliai muistėsi ir spardėsi.

Po vežimo gulėdamas Jurgėla dėjavo ir szaukėsi į pagelbą. Bevūgis norėdamas kūveikiau iszliūsūti žmogų, sustvėrė į vieną ranką vadeles, o kita kiek galėdamas siekėsi vežimą pakelti nū Jurgėlos.

— Valdyki arklius! valdyki arklius! — suriko bebėgdama Bevūgienė — ant galvos užmins Jurgėlai. Valdyk arklius!

Pripūlusi pirmiausiai stumėsi arkli visų vieku, nes tas isztikrujų jau buvo belipęs pasturgaliu ant Jurgėlos; arklys spyrė, bet jo koja atsimuszė į virzij ir nedasiekė laiku atsokusią nū jo žmoną. Paskui ji pėmė į rankas vadeles ir pavadavo patį.

Jurgėla visas sudaužytas dabar gulėjo ant pievos. Isz sumusztos burnos tekėjo kraujas. Bevūgis, numetęs nū jo vežimą, apžiurėjo visą.

Sulaužytų sąnarių nerado. Nukentėjo minksztiejie daiktai ir skura. Apart to, drapanos buvo visos suplėszytos. Įneszė Jurgėlą Bevūgiai į pirtelę; paguldė ant lovos. Szaltu vandeniu apmazgėjo sumusztūsius ir suzeistūsius daiktus, sustabdė kraują isz nosies.

— Na, dabar Tamista — atsiliepė Bevūgiai į savo sveczią — gali ezion ir visą naktį sau gulėti, o asz su paczia rasiu sau vietą ir priemenėje ant aslos.

— Ne, Jėnuti, broleli, ne! To nereikia; davežki mane iki namų — atvertė ant szito Jurgėla, suvis iszsipagiriiojės — davežki, broleli, o asz tau už visą baldą su manimi iszlygiusiu.

— Kaip nori. Davežti tave asz davesziu. Tikt jau atgail ir tu turėsi liepti mane ant vežimo vežti. Ir mane dyseliu drucziai užgavo. Kū tolyn, tū skaudyn darosi.

— Tai ko jau ir tau važinėti — pertarė patį Elzė — pakubiki namie su vaiku, o asz sveika tai bematai viska ir at.

lieku.

Su bėda dabar jau viena Bevūgienė įgabeno Jurgelą į vežimą ir žingine nuvežė į jėnamus.

Jonas tris dienas išgulėjo lovoje ir tai pacioje darbymetėje. Džiaugdamasi tik iš to, jūg išgelbėjo žmogų nuo smerties. Mat, Jurgela už „balda“ užmirszo išlyginti, užmirszo tame tarpe nevat ir padėkavoti. Tai sirgo dvi nedėli, tai paskui vėl ėmė gerti; vis, mat, neatspėjo.

III.

Atėjo ziema. Mieste statė kazarmes. Nū žydų dasizinojo Bevūgis, jūg prie to statymo reikia daugelio darbininkų ir jūg pelnas ten geras. Nuėjo ir jis pasisiūlyti. Bet... jam atsakė. Katalikų nepriimā. Dagirdo paskui jūg ant paczto yra taipos gi koks ten uždabis. Nuėjo ir ten, bet išgirdo tą patį atsakymā: katalikų nereikia.

Taip vargszas pavaikszciojo po miestā, pavaikszciojo ir užsidirbęs už malkų kirtimā auksinā, sugrįžo į keturias dienas namon.

Nū vasaros buvo Bevūgiai užsicėdyję truputį pinigų, bet jie gerai žinojo, jūg ziema ilga ir jūg pavasarį da reikia taipos-gi pergyventi. Dėlto įsikirtę laikėsi į pinigus. Tik-tai badas privertė iszimti iš skrynios penkrublę. Badas ne brolis! Da ir tai Bevūgiai, gal butų bandę nutėsti dienā, ant-rā, bet kudikis privertė. Nuėjo su pinigais Jonas į Akmenukus pas gaspadorių nusipirkti rugių. Nuėjęs neisztvė rė nepasiskundęs, jūg darbo niekur neranda, o ziema dar ilga ir nežine kaip bus pergyventa.

— Kā padarysi, Jonuti, tokie dabar laikai — ramno Jonā Akmenukas — geriems žmonėms dabar nelengva ant svieto gyventi. Niekszams, tiems visur kelias placziai atidarytas.

Ot, ar girdėjai, Jurgelā vaitu mūsų iszrinko?

— Ar gali buti? — nusidvyjęs ir Jonas paklausė.

— Iszrinko! — paantrino Akmenukas ir pridėjo: — Dabar vieno reikia dar laukti, kad iszrinktu vaitu kokį nors arklių vagį. Tokios jau gadynės. Ot, staravieriai vagia arklus, ir gerai gyvena, žydai suka, apgavinėja, ir gerai gyvena. Mes tik vieni darbininkai ir gaspadoriai labai sunkų turim gyvenimą... Ot, ir tu skundiesi, o pažiūrėki, kontrabandninkai ar skundžiasi? Užvakar atneszė vienas knyga. Ir asz pats pirkau. Kur nepirksi? Nėra ant ko Dievui melstis, na! ir perki — ir dėdi pelno, da ir dėkui tokiām sunui bile tikt parnesza.

— Kā jau tu ir tokius apkalbi! — atsiliepė ant szito Akmenukienė. — Jie ne degtinę, ne spiritā nesza, tikt garbę Dievo.

— Na, matai, butu tiesa, jeigu jie tiktai vienas knygas ir nesztu. Bet greta su knygomis jie velka ir spiritā. Asz tų nekaltinū, kurie tikt vienas knygas nesza.

— Jonas mokėjo skaityti ir jam pacziam reikėjo maldaknygių: senosios buvo jau sudriskusios, jog nei sutvarkyti lapų negalėjo. O czia dabar, besznekdamas, Akmenukas parodė naujas puikias knygas....

— O kas zin, kiek jos kasztūja? — paklausė nedrāsiai Jonas.

— Asz užmokėjau du rubliu — atsakė Akmenukas — o pasakoja, jog Prūsūse ir rubliaus nekaszūja. Pelnas, kaip matau, geras. Baudyki — debtelėjęs akimis ant Bevūgio pradėjo Akmenukas. — Man dar vienų tokių reiktu dėl mergaitės. Labai praszo.

Nieko neatsakė Bevūgis. Vienok į galvā jo drucziai užkrito szita zinia. Parėjęs namo, vaikszciojo, trusėsi po pirtelę, visas nesavas ir naktį

prastai miegojo. Elzė mislydama, jog jis rupinas vis apie tai, kaip mieste gauti darbo, nieko jam nei nesakė ir nieko neklausė, kad neuždūti dar didesnio rupesnio.

Ant rytojaus pavalgęs pusryčių — atsiliepė Jonas į paczia:

— Elziute, eisiu asz jiesz koti darbo ir gal buti jog asz porā arba ir tris dienas negrįsziu, dėlto tu nesirupinki.

Perėjo ne dvi ne tris, tikt keturios dienos. Isz ryto anksti sugrįžo Jonas visas nuvargęs, nubalęs, bet liuksmas.

— Kas-gi tau dabar pasidare? — su nerimaszciu klausė Elzė Jono.

— Ei, tai nieko! Viskas gerai! Gal buti, jog Dievas dūs ir uždarbį.

— Na tai dėkui Dievui, tikt ant galo ir ant mūsų Dievas atsiziūrės — atsidusus pratarė žmona ir nenoromis, tartum, jos ranka padarė kryžių, o lupos tartum paczios sukalbėjo poteriūs.

Po pusryčių prigulė Jonas ir kiek pramigęs iszėjo į kaimā ir visā dienā namie nebuvo. Ant rytojaus vėl taip visā dienā po apygardā vaikszciojo....

— Ko tu, Jonuti, vaikszcioji taip? — Jau antra diena... su nutarimu paklausė Elzė paties pargrįzusio nakvoti.

— Ot ko! — pratarė tas szyptelėjęs, ir isz po skverno isztraukdamas dvejes maldaknyges.

Nubalo ir nusigando truputį žmona, nes jai dabar kvosztelėjo į galvā, kur buvo ir ko buvo jos pats.

— Jonuti, tai labai pavojingas pelnas — pratarė ji sėsdama ant sūlo, nes jautė, jog kojas tartum kas jai pakirto.

— Tai jau, tai jau — patėmyjęs paczios nubalimā szznekejo Jonas. — Kas jau da per pavojingumas. Kada leidi medį arba kada ant maszių a ti dolžen slukaė... Mu-kā dirbi, ar nėra pavojaus, o

visi tikt dirba. Nusipirkau asztūnes knygas; isz jų, kaip matai, liko jau tikt dvi, — kalbėjo toliaus Jonas, norėdamas paczia nuszekinti, — o ar zinai, kiek jau pinigų uždirdau?

— Oi! tuszczia jo ir to uždarbio, Jonuti!

— Bet tu paklausyki! — Užszeszes knygas asz gavau devynis rublius. Už szitas dvi gausiu mažiausiai po rublį: bus vienūlika.

— Jonuti, Jonuti! — verkdamā kalbėjo Elzė — nereik man nei vienūlikos, nei devynių!

— Cit! Cit! Kvailiuke! — tildė ją Jonas. Bet daugelį turėjo darbo, kol ją perkalbėjo ir suramino.

Jonas tokiu budu pradėjo nesztu maldaknyges. Praslinko taip metai, — antri. Vasarā Jonas dirbo, ziemā nerasdamas kito darbo neszė knygas ir tūmi maitinosi. Ant galo ir Elzė priprato prie to neszimo.

— Neskriaudžia jis tūmi nieko — kalbėjo žmona — niekas ant jo ir ružyti negali. Ir turėdami dūnos kashį sau ir savo kudikiui, dėkavojo Dievui.

— Nedaug mums reikia: dūnos kashio ir szilto kampo kur prisiglausti. Dievas mums tai suteikia ir dėkui Dievui už tai.

IV.

Per užgavėnes grįžo isz miesto girtas Jurgela; namo jau buvo bevaziūjas, kaip sutiko ant gatvės Bevūgi Jonā.

— A, sveikas! A, Bevūgis! Koč vudki dam! — kalbėjo ponas vaitas.

— Dėkui! — atsisakydamas tarė Bevūgis — asz negeriu.

Mat, ir Bevūgis truputį lenkiskz kai suprato.

— Alė koč, kad liepiu! — nesiliovė ponas Jurgela, maiszzydams dvi kalbi.

— Koč! — vis garsiaus rėkė. — Ja vuit, to mogu liept, o ti dolžen slukaė... Muviem: koč, — to i koč... — rė-

kė imdamas už pakārpos Be-
vūgį ir stumdydamas. Ilgai
tąsomas stundomas praszėsi
Jonas, ilgai siekėsi perkalbėti,
bet veltui: ko tolyn, to ponas
vaitas nirszo vis labyn; ant ga-
lo pradėjo Bevūgį muszti.

Užgautas Bevūgis neiszken-
tė ir stumė nū savęs Jurgėla.
Tas griuvo nosia į žydų purvy-
ną prieszai karcziamą ir uz-
riko:

— Karaul!

Ant riksmo atbėgo žemskiai
(policijantai).

— Kas czion darosi? — pa-
klausė vyresnysis.

— Ot, metezninkas, užmu-
szėjas! — rėkė Jurgėla rody-
damas pirsztu į Bevūgį, kurs
skubinosi iszeiti isz miesto.

— Pavykite jį, jis yra kon-
trabandninkas ir turi kontra-
bandą namie. Jis maldakny-
ges nesza isz Prusų.

Ar girdėjo szitą Jurgėlos
skundą ant savęs, ar ne, tikt
Bevūgis pasileido bėgti.

— Laikykite! laikykite! —
rėkė Jurgėla matydamas, jog
Bevūgis gali isztrukti. Laiky-
kite! kįtaip jis parbėgs namo
ir knygas sukavos.

Žemskiems antrinti nereikė-
jo. Bet ir Bevūgį nereikėjo
raginti. Jeigu vieni vijo su di-
deliu karszeziu, tai kitas su
karsztesniu bėgo ir iszbėgo.

Įluse sugrižo atgalios nepa-
viję abudu žemskiai. Purvi-
nas ir girtas Jurgėla sėdėjo
briczkoje ir laukė jų.

Po mažai valandai pora
žemškių ir Jurgėla važiavo zo-
vada kratyti Bevūgio pirtelę.

Nespėjo vargszas namo par-
bėgti, nors ir skubinosi visą
mierą.

(Pabaiga bus.)

— Lukejimas.

Kur tavo liūsybė, szventoji tėvyne?
Kaip paukszcziai paszauti, netekę sparnų
Kur krįnta, ten turi nakvynę
Ir tenka į nasrus medėjų szunų.
Taip tavo vaikeliai su szirdzia suspausta,
Iszlaksto po telymus svieto krasztus,
Ir meldzia paklydę, kad jūs ten priglaustų,
Bet tenka į rupesczio, vargo nasrus.
Nū minių viengenczių toli atsiskyre,
Jie dvasiszkos paramos laukia nū mus.
Oi Dieve, kurs rupesczių daugel datyrei
Gyvendams tarp žydų per ilgus metus,
Kurs vargszo gyvenimą didei pagyriai,
Pastiprink jų viltį, nutildyk skausmus.
Oi dainūki dainiau viltj,
Mums dainūk vilties žodzius,
Nors kovosim mes už smiltj
Ar žaliūjanczius laukus.
Ar mes laidosim teisybę
Ar mes kėsime kanczias,
Ar mes sveikinsim liūsybę.
Ir jos pasekmes saldžias.
Da linksmybės mes nerandam
Da usniūti mus vargai,
Kur prigriebe, ten įkanda
Kaipo girioje vilkai.
Tai dainūki dainiau viltj,
Kad mes vargo žiemoj'
Gautumėm nors kiek suszilti
Tavo dvasioj' saldžioj'. Pr. Sekupasaką.

Balius ir Koncertas!

New York'o Latvių Gies-
miinkų Draugystė, po vado-
vysta Leono Eremino, paren-
gia balių ir koncertą kuczioje
24 Grūdžio 1898 m. Kryvai-
czio salėje po num. 213 For-
syth str. New York. Dalýv-
nių tame koncerte ims ir „Mil-
dos“ lietuviszkas Koras bei
Czuknų (Eislaender) Giesmi-
ninkų Koras. Prasidės 8 va-
landą vakare. Įzenga dova-
nai, tiktai vyrams 15 centų už
padėjimą rubų. Moterims pa-
dėjimas rubų dovanai.

Ant gražaus pasilinksmini-
mo szirdingai užkviečia —

Komitetas.

N. B. „Vienybės num. 48 ir
50 buvo garsinta per apsiriki-
mą, kad Mildos Giesmiinkų
Dr. kelia tajį balių ir koncer-
tą vietoje: Latvių Giesm. ir t.t.

Didelis visuomenisz- kas susirinkimas

Bus Scrantone, Pa. Pėtny-
czioje 6 Sausio 1899 m. ant
salės Garnellio, 1344 Main
Ave. Providence, kur bus lai-
komos prakalbos apie visokius
gyvenimo reikalus; bus daug
kalbėtojų — vyrų ir mote-
rių, todėl užpraszome kūmi
daugiausiai susirinkti vyrus ir
moteris, nes bus svarbios kal-
bos ir apie moterių reikalus.

Didelis Balius!

Draugystės szv. Antano bus ke-
liamas pamedėlyje 26 dieną Grūdžio,
arba antrą dieną Kalėdų, 1898 m.
ant salės M BALLE'S HALL Car-
roll str. Pittston, Pa. ir prasidės 10
valandą pirm pietų ir trauksis iki vė-
lybam vakarui. Muzika bus pirmos
kliasos. Visus lietuvius ir lietuvai-
tes, taip vietinius, kaip ir isz visos
apielinkės, nūlankiai užpraszome ant
to puikaus pasilinksminimo. Taipogi
užpraszome Pittstono giesmiin-
kus pributi su dainoms.

Įzenga moterims dovanai.

Vyrams gi tikietas

25 ct.

Jei jau jautlosi nesveiku, imk vieną CASUA
RETS, o isgydyta tave, už 10 ir 20c.

Didžiausias Balius!

Lietuviszkas Kliubas isz
Naugatuck, Conn. kelia labai
didelį balių, Subatoj 31 Grū-
džio arba pacziam galė metų
1898, ant salės T. Rener'io ir
prasidės 7 adyną vakare. Mu-
zikantai bus lietuviszki ir gra-
jys visokius szokius. Vadas
bus net isz Berlyno ir vadzios
visokius kadrilius.

Delto užpraszome jaunikai-
czius ir mergeles ant to gra-
žaus pasilinksminimo ir atsi-
sveikinimo senų metų.

Įzenga vyrams 15 ct.

Merginoms ir moterims do-
vanai. Komitetas.

Vyrai ir Moters Didelis Balius!

Draugystės vardan szv. Kazimiero
bus kelemas 27 d. Grūdžio (Decem-
ber) 1898 m. ant salės Skating Ring, Ply-
mouth, Pa. Prasidės ant 7 vakare
Muzika bus pirmos kliasos profes.
F. Pakorny isz Wilkes-Barre. Visus
lietuvius ir lietuvaives, ne tikt viet-
inius bet ir isz visos apielinkės, už-
praszome ant to puikaus pasilink-
sminimo. Tvarka bus visame.
Tikietas 25 centai.

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei-
kalandami rodos apie issius-
tus pinigus Lietuvon per vi-
sokius agentus, labiausiai zy-
dus, kurie siunczia statei į sa-
vo kiszenių. Tai gi norėdami,
kad jūsų pinigai nepasutu
ir greitai daėitu į rankas to
kuriam siuncziasi, siuskite per
„Vienybės“ redakcija, o grei-
cziausiai apturės. Taipogi
mes pardūdame laivakortes ant
greicziausių laivų į Hamburgą,
Bremen bei Antverpen, kaip
ir atgal. Kas nenorite ilgai
ant marių plukauti, pirkite
laivakortę „Vienybės“ redak-
cijai o nesigailėsite.

Prisiuncziant pinigus ant
persiuntimo Lietuvon arba ant
laivakortes, uždėkite adresa
tokj:

J. J. Pauksztis & Co.
Plymouth, Pa.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkau savo brolio Vincento Sakeviciaus, paeinanczio isz Kalan- czių kaimo, Sziadlių pavieto, Kauno gub., 15 metų jau kaip Amerikoje gyvena. Kas apie jį žinote, arba jis pats, teiksis dūti žinę ant szio adreso:

Ignacas Sakeviczia 924 33-rd str.

(1-4) Chicago, Ill.

Pajieszkau savo brolio, Jūzo Margaiczio, isz kaimo Žarde- lių, valsčiaus Griszkabudžio, pavieto Naumieščio, gub. Su- valkų, szeszi metai kaip Ame- rikoje, mokinosi ant daktaro Baltimorėje, Md. Kas isz vieu genczių apie jį žinote, malonė- kite suteikti mą žinę ant szio adreso:

Andrius Margaitis 192 Davis str.

Grand Rapids, Mich.

Balius! Balius!

Lietuvizska Socijalistų De- mokratizska Partija kelia pui- kų balių treczią dieną Kalėdų 27 Grūdžio, 1898 m. ant salos Odd Fellows, kampas 18 ir Sarah gatvės S.S. Pittsburg, Pa. ant kurio užkviečiame vi- sus tautiecius ir tautietes pa- silinksminti.

Nauda nū balius bus ap- versta ant įsteigimo knygyno. Komitetas.

In prenumeratorius.

Isz priezasties szijų metinių riukimų, spauda mano veikalų: „Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijoje“ turėjo užsivilkti. Dabar galiu jau pranezti gūdotiniems prenu- meratoriams, jog darbas jau prasidėjo, ir pirmieji arkuszai jau yra atspausti. Viliūsi jog į porą mėnesių visa knyga bus pabaigta. Jeigu dar kas isz tautiecių norėtu prisidėti prie iszleidimo jos, teiksis prisūsti 50 centų už kiekvieną egzem- pliorių ant žemiaus padėto ad- reso:

Rev. W. Dembskis 421 Penn Ave.

Seranton, Pa.

Kun. W. Dembskis.

Balius! Balius!

Draugvstė szv. Kazimieriaus Wa- terbury, Conn, kelia didelį balių, Seredoi 28 Grūdžio, sziišio metūse ant „Concordia Hall“ ant Bank uly- czios, Waterbury, Conn.

Reikia žinoti, jog tai to balius už- darbys yra paskirtas ant naudos vie- tinės lietuvizskos szv. Jūzapo bažny- czios, o todėl užkviečiame visas ap- linkines ir vietines draugystes, kaip ir sziaip visus lietuvius, ir dar pi- mename, jog tai bus puikus balius. tūm labiaus, kūm daugiaus svetelių bus, o todėl praszome pribūti kū skaitlingiausiai.

Įzenga vyrams 25 centai, o moterims dovanai.

Maldų knygos.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Aukso Altorius, arba Szaltinis dangiškų skarbū nū', 'Balsas Balandėlis', 'Garbe Dievat ant aukszybės', etc.

Dvasizskos knygos.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Aple buvimą Dievo', 'Arielka yra nūdai; su ilustracijomis', 'Amžiaus galas Ponsko Piloto', etc.

Mokslizskos knygos.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Aplinkrazstie kun. Petravycziaus į Vilniaus džiakonystės kunigus 1870 m.', 'Aple senovės Lietuvos pilie', 'Amerika pirtyja (komedija)', etc.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Aple kalbų pradzią', 'Akyvi apsirėzėjimai sviete', 'Anima Vilis, pasaka', 'Aliutė dukte kuningalkeszčio Kerniaus', etc.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Sionukas ir Magdotė, pasakėlė', 'Talmudas ir mosų žydai', 'Tamoszius besotis apysaka', etc.

Notos dėl partapijono sudėstytos Dr. V. Kudinkos.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Bum-czik czik [mozurka]', 'Nemuno Vilnye [vaicas]', 'Dėdienė [polka]', etc.

KNYGOS SAVOS SPAUSTUVES.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes 'Apleka Dievo', 'Aple Joną Tvardauką garsų burtiniką ir jo dar- busykin su apraszymais apie burtus', 'Budas Senovės Lietuvių Kaimėnų ir Zematzių paraszytas Simano Daukanto', etc.

Klaidu ataisa.

„Vienybės“ num. 50-me, ant puslapio 597, korespondencijai iš New York'o, yra parašyta: „— nusprendė kelti balių subatoje 7 Sausį 1899 m.“ Taisai balius nebus laikytas greičiausiai, kaip Giegužio nesąjje.

Rasiant apie permainymą adresu butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinczių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY
Vienybe Lietuvniku
APPEARING EVERY WEDNESDAY
The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.
ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J.J. Paekszis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
FOR PRINTING in all modern languages

„Vienybe Lietuvniku“
Išveina kožną Seredą, Plymouth.
KASZTUOJA.
ANT METU AMERIKOJE.... \$2.00
I UZMARE..... \$3.00
APGARSINIMAI.
Colis apgarsinimo ant metų \$10.00.
Viena eilutė smulkiem raidėm 25c.
Už colį vieną sykį garsinant 10c.
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.
Pinigai kitaip nesistunezia, kaip tik per „MONEY ORDER, POSTAL NOTE“ arba registravose gromatos, ant szito antraszo:

J.J. Paekszis & CO.
224 & 226 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Ateikite persitikrinti KALEDOMS

laikrodėlių, lenciugėlių, auskarų, rankrinkių, merginoms ir moterims, žiedų, spilkų, dovanojimui gentims ir t. t. pigiausiai gaunama didžiausiame išsirikime pas:

J. Roblewski
15 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Temykite Lietuviai!

Pigiause lietuviszka mėsinyezia visame mieste. Matydams menkumą uždarbių pasiryžau pardūti szviežią ir gerą mėsą už pigiausę prekę 5 ct pigiaus kaip kitor.

Priegtam pribavusiems lietuviams iš kitų miesto dalių, perkant pas mane, asz užmoku kasztus Strytkario. Mano prekės taip yra žemos, jog žmonės dyvijasi, kiti mėsinykai jokiu budu negali lygintis su manim.

Kiti inportavotas deszras pardūda po 18 ir 20 c.
Asz pardūda — po 15 c.
Galvijoną pardūda nū 3c. iki 6c. ir augszezius.

Kumpis (virtas kitor) po 20c.
Asz pardūda po 15c.
Kumpiai szvieži ir rukti nū 7c. iki 10c.

Kiauliona [pork] nū 9c. iki 10c.
Lasziniai ir laszinukai 9c. ir 10c.
Lasziniai kostumerski po 15c.

Priegtam pardūdu žąsis, visztas, gyvas ir ne gyvas, taiposgi pardūdu kiauszinius, szviestą, bulves, kopūstus; viską pigiause ir didžiausiame pasirinkime

Sim. Arbaciauskas
1211 S. Second str.
PHILADELPHIA, PA.

Lietuviai izz Minersville's

Juk žinot kur V. MARAZO karczema. Todel kreipkitės pas mane, o casilinksmęit, nes su kiekvieau noriu grazel ir linksmai laiką praleisti. Taipgi Arielka, Alutj ir Cigarus pataikau kožnam pagal norą.

Vieta mano visiems gana gerai žinom.
V. Marazas.
MINERSVILLE, PA.

Vyrai lietuviai!

Kaip izz pat pradžios taip ir ant toliaus iskykitės prie manęs, ba dar czia nieks jokio biznio nedarė, o asz jau laikau, ir kodėl asz nedarysiu biznį nes gėrymus ir Cigarus užlaikau pirmo klasos ir rodoja pirmutinis.

VINCAS MESZKINIS
Minersville, Pa.

PUKIAUSIAS HOTELIS,

nes niekur negausi taip gardaus Alucezio, Dektinės, ar Cigarų izz tikrai turkiszko tabako, kaip czion, t. y. pas

JUZA VALINCZIŲ
ant Church str.
EDWARDSVILLE, PA.

SPAUSTUVE!

Vienybes Lietuvniku

224 E. Main Street,
—PLYMOUTH, PA.—

Taip yra itaisyta jog gali spausdinti viską, kas tik į darbą jos priguli, yra SAVOS MASZINOS, LITARŲ visokių didelė daugybė, drukavojasi apart

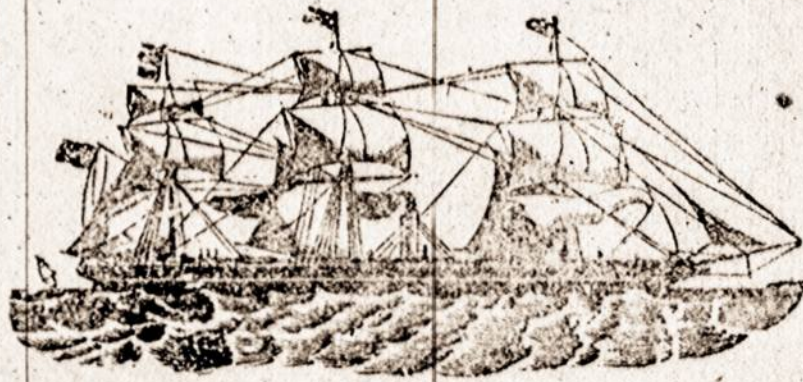
„Vienybes Lietuvniku,“

visokios konstitucijos, kningos dėl draugyszezių, apgarsinimai, tykietai, gromatos kvieczianczios ant veselijos ir t. t.

Darbas atliekamas greitai ir pigiai, ipatingai po to kaipo MASZINA tapė garu varoma.

ANTANAS A. JOCIS,

Office 1312 Filbert str. Privatizskas gyvenimas 420 South Broad str. PHILADELPHIA, PA.

Užsiima visokiomis civilnomis ir kriminalizskomis provomis ir visuse suduse. Provas už suzeidimą priesz kompanijas pajima varyti už dyką ir visuse miestuse. Parupina ukėsizskas [citizenship] popieras ir „Charters“

dėl draugyszezių ir klinbu. Izdaro visokius dokuementus, paraszo aplikacijas arba praszymus ir gromatis. Dalias ir kitokias skolas atjieszko, pardūda ir izsrendavoja namas, sztorus, farmas ir izsrenka rendas. Intraukia į apsaugojimo kompanijas nū ugaies ir gyvasties [fire and life insurance.] Taipgi pardūda laivakortes ant goriausiu ir greicziausiu laivu ir izsiudezia piningus į visas svioto dalis greitai ir pigiai.

Daktarka. Johanna Zelviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka gydlo visokius ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyczių. PLYMOUTH, PA. P. O. Box 1105

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
atidarytas { nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.

BRIDGEPORT HOTEL,

JURGIO KRANTAUCKO. Užlaikau visokius gėrymus: Alų, Arielką, Porterį, Elių, gerus Cigarus ir t. t. Turiu taipgi saq dėl susirikimų draugystem ir dėl balių. Kožnam dudu gerą rodą reiskale. Tikrai nepamirszkite mano antraszo, Jurgis Krantauckas, 221 Kent Ave. BROOKLYN, N. Y.

Trajanka!

Ar nori geros Trajankos? Jeigu taip, tai perk **LEWIS'O LIETUVISZKA TRAJANKA** susidedancio izz czystų zolių ir szaknų, dailiuse blekiniuse baksukuse sudeta, 50 ct. baksukas. Nekurie lietuviszki sztorinikai laiko, arba, jeigu nelaiko, mes prisiusim po apturėjimui pirma užmokeszio 65c. stampoms ar money order.

Gal tav plaukai slenka arba nor, diktus plaukus turēt? Jeigu taip tai raszyk pas mus, o gausi rodą, kaip igyti. Agentų reikalaujame visur. Adressis:

P. W. Bierstein & Co.
107 S. Main Str.
SHENANDOAH, PA.

„Bro! al Lietuviai! Einat pas visus, uželkit ir pas maną, o tikrai ant ligiau užaillkeit, nes užlaikau geriausius gėrymus, cigarus pirmos klasos, o ir rodoje pirmutinis. Užeuk eidamas, pro szalį po N 31 W. Coal st. Shenandoah Pa. **VINC. LEVONAVICZIA.**

Paiki užeiga pas J. S. Rothstein. Užlaikau visokius gėrymus Alų porterį, viaokių arielku, vyną ir skaniai kvopezzius cigarus ateikite pas: **J. S. Rothstein, Wilkes-Barre,**